

zusa in Marije, posebno za brate in sestre živiga roženkranca. Sp. Janez Stritar, duhoven Ljubljanske škofije. S podobami. V Ljubljani 1852. 8. 212. Blaznik. — Nat. II. pomnož. 1862. 8. 432. — V družbi s tremi drugimi je na svitlo dajal „Cerkveni Govornik“ l. 1856. 8. 524. Teč. I. Blaznik. — V Danico je poročal o sv. Feliksu mučencu, v farni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani, p. Življenje, Slovesno prenesenje, Odpustki itd. l. 1858 in 1859; posebej: Podzemeljske pokopališa, rake ali katakombe v Rimu str. 10 — 62; na primer bodi:

„Že dolgo se ni toliko storilo v prid katakombam, kakor od kar so sedanji sv. Oče Pij IX. za papeža izvoljeni. Vstanovili so družbo cerkvenih starin. Njeni udje so pod vodstvom papeževim, sleherni ud priseže, de ne bo nobene v katakombah pri kopanji najdene reči kam odnesel ali zase prikril, ker vse se mora skazati. Ta družba vedno na več novih rak zadeva . . . Izkopane starine se hranujejo v muzeji vaticanskiga poslopja. Vse te reči zadosti glasno pričajo živo vero, upanje in ljubezen prvih kristjanov. Obiskovanje podzemeljskih rak je že pa tudi marsikteriga nekatoličana k naši pravi veri spreobrnilo. Potem takim se lahko umé, zakaj je neki prav učen lutransk duhoven na Angleškem svojimu prijatlu, kateri se je v Rim napravljaj, rekel: Ti, ako nočeš katoličan biti, nikar ne hodi v katakombe! . . . Iz vsega do zdaj povedaniga se kaže mesto Rim našim očém kakor kraljica, obdana od velike trume serčnih mučencov, kateri jo varujejo in peklenskim močém kljubujejo; — kakor mati, ki se po pravici smé ponašati s svojo družino, in ljubeznjivo nad zibelko svojih v Gospodu spijočih otrok čuje; kakor vedno zvesta nevesta Božjiga Sina med otroci, ktere je preskerbela svojimu nebeškimu Ženinu, in kterih v Jagnjetovi kervi oprane oblačila ji v krono služijo; in zadnjič kot varhinja resnice, ktera v poterjenje in spričevanje sleherniga svojiga izreka kervav podpis več milijonov spričevavcov iz vseh štirih strani svetá zamore skazati (Danic. 1859 str. 62).“

Književstvo.

— „Šolske Drobtnice“ v petindvajsetletni spomin smrti A. M. Slomškega. Učiteljem, odgojiteljem in prijateljem šole spisal Franc S. Jamšek, nadučitelj in bivši c. kr. okrajni šolski nadzornik v Reichenburgu. V Ljubljani. Natisnil in založil J. R. Milic. 1887. S Slomškovo podobo. Učiteljstvo in šolstvo slovensko in sploh národ slovenski bodo to prelepo knjigo veselo vzprejel in ji voščil: „Dobro došla!“ „Šolske Drobtnice“ obsegajo pa to-le zanimivo vsebino: Anton Martin Slomšek: Predgovor. I. Slomšek od svoje zibelki do svojega groba. II. Slomšek o domači odgoji otrok. III. Slomšek o šoli. IV. Slomšek o učiteljih. V. Slomšek kot praktični šolnik. VI. Slomšek o domoljubji in rodoljubji. VII. Slomšek o materinem jeziku. VIII. Slomšek o petji. Na konci. Učitelj začetnik. Za koliko podpira šolska ustrahovalnost ali disciplina poučevanje neposredno? Avancement ljudskih učiteljev. Pospešujmo branje dobrih bukev mej Slovenci. Učitelji slovenski, zjedinito se tesneje. Iz šole za šolo: A. Naloga v izobražbo prostih stavkov. B. Slovenski pravopis (polno prav dobro odbranega šolskega blagá). — V uvodu piše g. pisatelj: „Dné 24. septembra t. l. preteklo bo 25 let, kar je umrl preslavni knez in škof Anton Martin Slomšek. Da se bo njegov spomin po celej Sloveniji vredno obhajal, umevno je pri toli prebujenem in hvaležnem národu, kakor so Slovenci, samo ob sebi; da se bo pa tudi od strani slovenskega učiteljstva vse storilo, prvaka slovenskih pedagogov dostojno proslavljati, tega sem naprej prepričan. — V ta namen izdane so tudi te „Šolske Drobtnice“, in sicer učiteljem in odgojiteljem, oziroma učiteljicam in odgojiteljicam, pa tudi vsem prijateljem in prijateljicam šole.

Ko skromno knjižico odpreš, zazrè Ti, dragi čitatelj, mila čitateljica, v oči prijazno-resna podoba imenovanega knezo-vladike, katerej sledi životopis njegov, nadalje pa kratek opis njegovega delovanja kot pedagog, domo- in rodoljub slovenski. Temu sledi nekaj strokovnjaških, več ali manj času primernih sestavkov, konečno pa A) 43 nalog v izobražbo prostih stavkov, B) nad 60 pravopisnih vaj z dotičnimi vodili, pravili in nalogami.

O nalogah A) izrazilo se je že več sotrudnikov jako priznalno; jeden najodličnejših Ljubljanskih šolnikov pa mi je pisal mej drugim sledeče: „Odkar prijavlja „Tovariš“ Vaše slovnične vaje pod naslovom „Iz šole za šolo“ se uže vedno pripravljam pisati Vam ter povedati, kako me veseli skrbno nabrana tvarina, ki je izredno praktična in instruktivna. Tako bi morale biti naše slovnice, slovenske in nemške, osnovane, da bi pripravljale ob jednom pot v spisje Jasno misliti, govoriti in pisati, to je največja naloga ljudske šole, a tudi najtežavnejša; in če se spominjamo naših učnih sredstev za ta eminentno važen predmet To — in da slovnica postane pri učencih kri in meso le na podlogi obilih praktičnih vaj tikajočih se obliko- in stavkoslovja — to gotovo Vas je napotilo, zbirati slovniškega gradiva, katero nam podajate v dolgi vrsti po „Učit. Tovarišu“. Res, vsega priznanja vredna je Vaša marljivost in goreča želja, kolegom svojim pomagati pri težavnem poslu. Bojim se pa, da bode ostalo Vaše delo samo v „Tovarišu“, mesto da bi bila učitelju priročna knjiga „sine qua non“. I. t. d.

Nadjam se tedaj, da bodo te drobtinice moje, po želji nekaterih navdušenih mož sedaj v jednej posodi, marsikateremu, zlasti začetnemu sotrudniku, mlajšej sotrudnici, kolikor toliko „dobro došle“; saj so od praktičnega, uže 30. leto delujočega šolnika spisane — iz najboljšega namena.

Kjer bi pa ta knjižica vzlic naglašanemu namenu vendar ne našla naklonjenosti, naj se pa malo skoz prste poluka, — in naj bodo te drobtinice dobre, dokler nam zmožnejši in spretnejši strokovnjaki tečnejših kosov ne ponudijo. Ako homo le na boljše in najboljše čakali, tudi dobrega ne bomo pričakali, kajti: „Boljše je čestokrat dobremu na poti“.

Z ozirom na rečeno nadejati se mi je dobrohotne kritike; in ko bi v tej tudi katera huda puđla na mene, — vedel jo bodem mirno shraniti ter se pri priliki okoristiti s takim prijateljskim svetom, ako bo le drugače kritika stvarna in nepristranska.

Océna, v katerej se po neprijateljsko dlaka cepi, koristi malo ali pa nič, čestokrat še škoduje: „Slovenščina zlatá, časti Slovincem (takó) ne obeta“.

Ako sem s tem neznatnim deleem jasno naznačen namen vsaj deloma dosegel, me bo veselilo“.

Prav živo priporočamo tedaj to krasno knjigo učiteljem, učiteljicam, odgojiteljem in prijateljem šole ter vsem Slovincem posebno pa še spoštovalcem preslavnega našega pisatelja kneza in škofa Antona Slomšeka. Cena brušuranemu iztisu je 1 glđ., vezanemu v platno pa 1 glđ. 20 kr., po pošti 10 kr. več.

— „Pedagogiško društvo“ na Krškem je ravnokar izdalo in založilo „**Pedagogiški letnik**“, obsezajoč „Občno vzgojeslovje“ (po dr. Jos. Michu poslovenil Fr. Gabršek), Pouk o črtežih s podobami, II. del (Jos. Bezljaj) in razne pedagogično-didaktične spise. Cena knjigi je za nende 1 gold. 40 kr. (po pošti 5 kr. več). Poleg tega so se izdali posebni odtisi Občnega vzgojeslovja (cena 80 kr.) in Pouka o črtežih s podobami (cena 30 kr.), po pošti 5 kr. več. Ker so te knjige prve v tej stroki, nadejati se je obile naročbe. — Denar naj se pošilja odboru „Pedagogiškega društva“ na Krškem.

— **Stritarjevih zbranih spisov**, I. in II. zvezek sta ravnokar prišla na svetlo in začenjata s „poezijami“. — Stritarjevi zbrani spisi bodo izšli v 50 do 60 po 2½, póle obsežnih snopičih po 25 kr. ali v 5 do 6 po 20 do 25 tiskovnih pol obsežnih zvezkih, vsak zvezek po 2 glđ. 50 kr. Vsak teden izide jeden snopič, vsak drugi mesec jeden zvezek. Poeziji sledi proza in sicer: a) pripovedni, b) dramatični, c) šaljivi, d) ukoviti, e) mešaviti spisi. Nekoliko spisov, iz posebnih razlogov in ozirov ne vzprejetih v naročitev, izide končno v dodatnem zvezku. — Vsem učiteljem in učiteljicam in sploh vsem prijateljem leposlovja slovenskega priporočamo iskreno Stritarjeve spise v obilno naročbo.

D o p i s i.

Od Trsta, meseca junija. »Učit. Tovariš« ni še prinesel do sedaj nobenega sporočila o preteklih učiteljskih izpitih v našem Primorju. Če tudi sem uže precej pozen, vendar se mi vidi potrebno, da izpregovori tudi naš »Tovariš« besedico v tej zadevi, ker dobro vem, da zanimajo taka sporočila njegove bralce. Torej k stvari!

Kakor je znano, imamo na Primorskem dve izpitni komisiji: jedno v Kopru, a drugo v Gorici.

V Kopru se je oglasilo letos k izpitu za ljudska šole 9 učiteljev in 11 učiteljic, in sicer 6 učiteljev in 3 učiteljice slov. národnosti, 2 učiteljici Hrvatice; ostali oglašenci so bili ital. ná-